

Datum: 14.04.2017

Medij: Kopernikus

Emisija: Jutro on line

Autori: Redakcija

Teme: Etnografski muzej Srbije

	Početak	Trajanje
Emisija	14.04.2017 09:00:00	165:00
Prilog	14.04.2017 09:56:00	3:57

Naslov: Radionica farbanja jaja u Etnografskom muzeju

3499

Spiker:

Za sada ćemo ostati u Etnografskom muzeju nešto duže, jer su se zaista sagovornici potrudili za ovo naše jutro da nam prepričaju i ispričaju više o običajima koji su vezani za ovaj hrišćanski praznik. Za početak ćemo saznati kako je protekla radionica farbanja jaja u ovoj ustanovi kulture.

Reporter:

Etnografski muzej, osim što čuva umetnine i neguje srpske narodne običaje, organizuje svake godine uskršnje radionice za decu. Ove godine počasni gost radionice je poznata ukrajinska umetnica, Olesja Vakulenko, koja u Beogradu boravi povodom autorske izložbe Srce Ukrajine, pod pokroviteljstvom Ukrajinske ambasade u Beogradu.

Olesja Vakulenko, umetnica iz Ukrajine:

Ja sada deci pokazujem radionicu petrikivskog slikanja, ali takođe jaja mogu da se oslikaju tom istom tehnikom, ali tada to neće biti pisanke već maljovanke. U Ukrajini se takođe farbaju jaja. Ona se nazivaju pisanke i ona se poklanjaju svim poznanicima, drugovima, rođacima i te pisanke predstavljaju specijalizovanu molitvu za Uskrs.

Reporter:

Već tradicionalno, deca Ogladne OŠ Vladislav Ribnikar iz Beograda u Etnografskom muzeju imaju priliku da pred uskršnje praznike farbaju jaja na tradicionalan način. Ove godine su im u tome pomogli pedagozi iz Etnografskog muzeja i slikarka iz Ukrajine.

Tijana Čolak Antić, muzejski savetnik kustos pedagog u Etnografskom muzeju:

Radimo sa decom šaranje jaja tradicionalnim tehnikama, gde im pokazujemo kakve se sve šare čuvaju u zbirci Etnografskog muzeja. Međutim, ove godine, pored te radionice imamo još jednu, koja ide uz izložbu koja nam je došla iz Ukrajine, koja gostuje u Etnografskom muzeju i tu su došle kolegice koje pokazuju deci na koji način se to radi u Ukrajini. Mi smo izabrali baš ovu decu iz škole Vladislav Ribnikar, ovo odeljenje, zato što su oni prošle godine naučili kako su njihovi preci šarali jaja, a ove godine da vide kako to izgleda u nekom drugom delu zemaljske kugle, kod nekih drugih naroda, da mogu da naprave poređenje.

Jelena Nikolić, profesor razredne nastave:

Moji đaci su već naučili na tradicionalni srpski način da to šaraju, pa imamo priliku ove godine da naučimo kako to rade neki drugi narodi. Napravićemo i malu retrospektivu kako smo to radili prošle godine, a kako radimo ove godine. U svakom slučaju, oni uživaju da rade ovako lepe stvari. Raduju se svakom dolasku u Etnografski muzej, jer na taj način lepše nauče to što rade.

Reporter:

Šta si naučila u Etnografskom muzeju?

Sagovornik1:

Naučila sam prošle godine kada smo bili kako se farba sa voskom.

Reporter:

A danas?

Sagovornik1:

A danas, za sada sam naučila da prstima farbam na ukrajinski način.

Reporter:

Šta si to nacrtala?

Sagovornik2:

Ovo je neki cvet.

Reporter:

A kakva je to tehnika? Šta je to?

Sagovornik2:

Pa ovo je tehnika sa farbanjem prstiju.

Sagovornik3:

Uvek radimo neke zanimljive stvari.

Reporter:

Naprimer šta?

Sagovornik3:

Farbamo jaja, istražujemo po muzeju i tako.

Datum: 14.04.2017

Medij: Kopernikus

Emisija: Jutro on line

Autori: Redakcija

Teme: Etnografski muzej Srbije

	Početak	Trajanje
Emisija	14.04.2017 09:00:00	165:00
Prilog	14.04.2017 09:56:00	3:57

Naslov: Radionica farbanja jaja u Etnografskom muzeju

Reporter:

A sada farbate na koji način?

Sagovornik3:

Na ukrajinski način.

Reporter:

Je li zanimljivo? Kako se farba na ukrajinski način jaje? Šta vam je objasnila umetnica?

Sagovornik3:

Umočimo prst u boju, pa onda crtamo cvet.

Sagovornik4:

Trenutno učimo tehniku farbanje jaja prstima na ukrajinski način.

Reporter:

Šta si to naslikala?

Sagovornik5:

Pa neki cvet, na neki ukrajinski način.

Reporter:

Hoćeš posle da farbaš jaja?

Sagovornik5:

Da.

Reporter:

A hoćeš farbati kod kuće?

Sagovornik5:

Da, naravno. To ne propuštam.

Datum: 14.04.2017
Medij: Kopernikus
Emisija: Jutro on line
Autori: Redakcija
Teme: Etnografski muzej Srbije

	Početak	Trajanje
Emisija	14.04.2017 09:00:00	165:00
Prilog	14.04.2017 10:00:00	4:48

Naslov: Običaji vezani za Uskrs

3361

Voditelj:

A sada će nam Milica Obradović iz Etnografskog muzeja objasniti koji su to običaji vezani za Uskrs, većinu nas samo podsetiti i dakle objasniti šta je zapravo tradicija u našem narodu.

Milica Obradović, Etnografski muzej:

Po shvatanju crkve Uskrs je jedan od najvećih Hrišćanskih praznika zapravo najveći pa je u našem narodu takođe, to je najbitniji i najveći praznik u godini pored Božića. Uskrs pada u intervala od 5 nedelja, dakle to je pokretni praznik i uvek pada u nedelju, dakle posle punog meseca i iza prolećne ravnodnevnice. Samim tim što je praznik potreban zanimljivo je bez obzira na njegovu važnost i bitnost on ne obiluje sa puno narodnih običaja jer uvek je lakše za jedan fiksni praznik vezati neke određene običaje. Pre Uskrsa ovaj imamo jedan veliki jelte post, Uskršnji post, veliki post koji je najstrožiji i prva nedelja i poslednja nedelja tog najdužeg posta koji traje 48 dana su najstrožiji i najbitniji. Zapravo Uskrs se završava velikom nedeljom, a upitat veliki pridaje se i nekim danima u toj nedelji a to je veliki četvrtak i veliki petak. Ovo su dva najbitnija dana koja prethode Uskrsu i za ove dane takođe su vezani neki običaji koji su neka verovanja. Na veliki četvrtak i veliki petak uglavnom su se farbala jaja. Veliki Petak koji prethodi Uskrsu je najtužniji ovaj dan kada je raspeti Hristos preminuo na krstu i na ovaj dan u narodu se veruje da ne treba ništa raditi. Dakle ni na crkvi zvona ne zvone, da se klepa odnosno udara u drvenu dasku i verovalo se da se ništa ne treba raditi ni sa zemljom ni u polju, a takođe da se ne treba recimo koristiti ništa oštro, nikakav oštar predmet igla, ekser čak se na samu trpezu nisu postavljali noževi, smatralo se da to pozleđuje Hristove rane. Na veliki četvrtak uglavnom su farbana jaja i jaja su uglavnom bila crvena, u nekim krajevima Srbije to je bila i osnovna boja. Nekada kada nismo mogli da kupimo farbu za jaja, jaja su se farbala na različite načine, naravno koristili su ljudi materijale koje su mogli da nađu u samoj kući i naravno ovaj oko kuće pa na primer korišćeni su neki otpatci kao što je čađ, kao što je lukovina a zatim koristile su se i neke biljke koje su ljudi gajili ili samonikle biljke. Najbitnije jaja naravno prvo ofarbaño jaje kome se pridavalo posebna moć, to je čuvarkuća, krsnik strašnik ovaj za koje se smatralo da čuva ukućane i da čuva samu kuću, polja, stoku pa recimo smatralo se da ujutru bi trebalo snjime protrljati malo obraze kako bi ukućani bili rumeni, zdravi ovaj i crveni kao to crveno jaje. Čuvarkuća se čuvala u toku godinu dana dakle do sledećeg Uskrsa i verovalo se ne bi trebalo da pukne, odnosno smatralo se da je to loš znak da će se u kući dogoditi nešto loše. Zatim na sam Uskrs darivali su se jaja to je jedan opšti Hrišćanski običaj i na poseban način su se takođe i šarala pa u zavisnosti od toga kome su darivana jaja su bila na poseban način išarana. Recimo mlada ako bi te godine trebalo da se uda ona je svom deveru poklanjala jaje koje našarano sa rukom sa prstenom ili recimo deci su se poklanjala jaja išarana zekama ili pačićima, zatim mladići i devojke darivali su jedni drugima jaja išarana venčićima što je označavalo želju da ta osoba nađe suprugu. Tako da jaja se nisu samo darivala kada dođu gosti već su se i slala dakle domaćice su jedne drugoj ili njihovoj porodici slale Uskršnja jaja.

